



**У Х В А Л А**  
**ДРУГОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ**  
**ПЕРШОГО СЕНАТУ**  
**КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Разумовського Олексія Артуровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремого положення першого речення частини другої статті 424 Кримінального процесуального кодексу України**

м. К и ї в  
6 квітня 2018 року  
№ 45-2(І)/2018

Справа № 3-138/2018 (5878/17)

Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України у складі:

Мельника Миколи Івановича – головуючого, доповідача,  
Саса Сергія Володимировича,  
Шевчука Станіслава Володимировича,

розглянула питання щодо відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Разумовського Олексія Артуровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремого положення першого речення частини другої статті 424 Кримінального процесуального кодексу України.

Заслухавши суддю-доповідача Мельника М.І. та дослідивши матеріали справи, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

**у с т а н о в и л а :**

1. Суб'єкт права на конституційну скаргу – Разумовський Олексій Артурович – звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням перевірити на відповідність статті 55, пункту 8 частини другої статті 129 Конституції України (конституційність) окреме положення першого речення частини другої статті 424 Кримінального процесуального кодексу України (далі – Кодекс), в якому зазначено, що ухвали суду апеляційної інстанції можуть бути оскаржені в касаційному порядку, якщо вони перешкоджають подальшому кримінальному провадженню, крім випадків, передбачених Кодексом.

З аналізу конституційної скарги та долучених до неї копій судових рішень вбачається таке.

Ухвалою апеляційного суду Миколаївської області від 22 лютого 2017 року встановлено факти неналежного виконання адвокатом Разумовським О.А. своїх обов'язків, допущення ним істотного порушення кримінального процесуального закону, що свідчить про неналежне ставлення до своїх обов'язків захисника, про що доведено до відома кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури Миколаївської області для вжиття заходів реагування та повідомлення суду про вжиті заходи.

Разумовський О.А. не погодився із вказаним судовим рішенням та звернувся з касаційною скаргою до Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, який 14 березня 2017 року постановив ухвалу про відмову у відкритті касаційного провадження у справі у зв'язку з тим, що згідно зі статтею 424 Кодексу оскаржуване судове рішення не може бути предметом розгляду суду касаційної інстанції, оскільки не перешкоджає подальшому кримінальному провадженню, а відповідно до положень Кодексу оскарження такого рішення в касаційному порядку не передбачено.

На думку автора клопотання, застосоване Вищим спеціалізованим судом України з розгляду цивільних і кримінальних справ у вказаній ухвалі окреме положення першого речення частини другої статті 424 Кодексу

унемоżliвлное оскарження в касаційному порядку ухвали суду апеляційної інстанції про допущення ним як адвокатом порушення кримінального процесуального закону. З огляду на це суб'єкт права на конституційну скаргу вважає, що оспорюване положення суперечить статті 55 Конституції України у зв'язку із застосуванням цього положення Вищим спеціалізованим судом України з розгляду цивільних і кримінальних справ у справі автора клопотання, що порушує його „право на судовий захист, право на рівність у судовому процесі, право на касаційне оскарження рішення суду, крім випадків, встановлених законом, що є порушенням основних засад судочинства, зокрема, встановлених п. 8 ч. 3 ст. 129 Конституції України“.

2. Вирішуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України виходить з такого.

2.1. Відповідно до абзацу четвертого пункту 3 розділу III „Прикінцеві положення“ Закону України „Про Конституційний Суд України“ конституційна скарга щодо справи, остаточне судове рішення у якій набрало законної сили у період з 30 вересня 2016 року до набрання чинності цим законом, може бути подана у тримісячний строк з дня набрання чинності цим законом. Закон України „Про Конституційний Суд України“ набрав чинності 3 серпня 2017 року, отже, зазначений тримісячний строк закінчився 3 листопада 2017 року.

У клопотанні Разумовський О.А. посилається на ухвалу Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 14 березня 2017 року як на остаточне судове рішення, в якому, на його думку, було застосовано окреме положення першого речення частини другої статті 424 Кодексу.

Конституційна скарга автора клопотання, підписана ним 4 грудня 2017 року, надійшла до Конституційного Суду України 29 грудня 2017 року та є повторно поданою конституційною скаргою з цього питання. Перша конституційна скарга аналогічного змісту, підписана Разумовським О.А.

3 листопада 2017 року, надійшла до Конституційного Суду України 13 листопада 2017 року.

Відповідно до Закону України „Про Конституційний Суд України“ якщо конституційна скарга за формою не відповідає вимогам цього закону, керівник Секретаріату Конституційного Суду України повертає її суб'єкту права на конституційну скаргу; повернення конституційної скарги не перешкоджає повторному зверненню до Конституційного Суду України з дотриманням вимог цього закону (частина третя статті 57). У зв'язку із наведеною нормою та за наслідками попередньої перевірки Секретаріатом Конституційного Суду України конституційну скаргу Разумовського О.А. 23 листопада 2017 року було йому повернуто як таку, що за формою не відповідає вимогам Закону України „Про Конституційний Суд України“.

Той факт, що Разумовський О.А. раніше вже подавав до Конституційного Суду України конституційну скаргу з аналогічного питання і після її повернення Секретаріатом Конституційного Суду України подав виправлену конституційну скаргу, не може вказувати на дотримання автором клопотання строку подання конституційної скарги, про який вказано в абзаці четвертому пункту 3 розділу III „Прикінцеві положення“ Закону України „Про Конституційний Суд України“, оскільки цим законом передбачена лише можливість повторного подання конституційної скарги, а не її виправленого варіанта. Повторне звернення Разумовського О.А. до Конституційного Суду України з конституційною скаргою відбулося поза межами встановленого Законом України „Про Конституційний Суд України“ строку.

Таким чином, конституційна скарга в цій частині суперечить вимогам абзацу четвертого пункту 3 розділу III „Прикінцеві положення“ Закону України „Про Конституційний Суд України“, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 цього закону – неприйнятність конституційної скарги.

2.2. Відповідно до Закону України „Про Конституційний Суд України“ у конституційній скарзі зазначаються конкретні положення закону України, які належить перевірити на відповідність Конституції України, та конкретні

положення Конституції України, на відповідність яким належить перевірити закон України, а також обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих положень) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону; конституційна скарга вважається прийнятною, зокрема, за умов її відповідності вимогам, передбаченим статтями 55, 56 цього закону (пункти 5, 6 частини другої статті 55, абзац перший частини першої статті 77).

Основний Закон України не містить положень, які встановлювали б обов'язковий касаційний перегляд усіх без винятку судових рішень. Згідно з пунктом 8 частини другої статті 129 Конституції України однією з основних засад судочинства є забезпечення права на апеляційний перегляд справи та у визначених законом випадках – на касаційне оскарження судового рішення.

Конституційний Суд України у Висновку від 20 січня 2016 року № 1-в/2016 зазначив, що „особі має бути гарантовано право на перегляд її справи судом апеляційної інстанції. Після апеляційного розгляду справи сторони судового процесу можуть бути наділені правом оскаржити судові рішення першої та апеляційної інстанцій до суду касаційної інстанції у випадках, визначених законом, що сприятиме забезпеченню реалізації принципу верховенства права“ (абзац другий підпункту 3.6.3 підпункту 3.6 пункту 3 мотивувальної частини).

Таким чином, Основний Закон України відносить касаційне оскарження судового рішення до питань законодавчої доцільності, вирішення яких є виключним повноваженням Верховної Ради України.

У конституційній скарзі Разумовський О.А. наводить аргументи щодо невідповідності окремого положення першого речення частини другої статті 424 Кодексу статті 55 та пункту 8 частини другої статті 129 Основного Закону України, в яких, на його думку, допускається можливість оскарження в касаційному порядку ухвали суду апеляційної інстанції про допущення порушення кримінального процесуального закону адвокатом. По суті, автор клопотання не погоджується з існуючим правовим регулюванням механізму

оскарження судових рішень у касаційному порядку та стверджує, що відмова Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ у касаційному перегляді вказаного судового рішення у справі щодо нього на підставі оспорюваного положення Кодексу порушує його право на судовий захист, гарантоване статтею 55 Конституції України. Однак у статті 55 та пункті 8 частини другої статті 129 Конституції України не міститься положень, які визначали б підстави та порядок касаційного оскарження такого судового рішення. Крім того, суб'єкт права на конституційну скаргу, обґрунтовуючи своє клопотання, неточно наводить зміст пункту 8 частини другої статті 129 Конституції України, оскільки його чинна редакція не передбачає „забезпечення апеляційного та касаційного оскарження рішення суду, крім випадків, встановлених законом“, а гарантує „забезпечення права на апеляційний перегляд справи та у визначених законом випадках – на касаційне оскарження судового рішення“.

У своєму клопотанні Разумовський О.А. посилається на юридичну позицію Конституційного Суду України, викладену в Рішенні від 25 грудня 1997 року № 9-зп, за якою порушенням права на судовий захист, яке згідно зі статтею 64 Конституції України не може бути обмежене, є відмова суду у прийнятті позовних та інших заяв, скарг, оформлених відповідно до чинного законодавства (пункт 2 резолютивної частини). Разом з тим аналіз змісту ухвали Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 14 березня 2017 року, на яку посилається автор клопотання, вказує на те, що йому не було відмовлено у прийнятті касаційної скарги. Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ прийняв зазначену касаційну скаргу і за результатами її розгляду постановив ухвалу про відмову у відкритті касаційного провадження у справі у зв'язку з тим, що судові рішення, на яке подана касаційна скарга, не підлягає перегляду в касаційному порядку.

Фактично автор клопотання висловлює незгоду з судовим рішенням, ухваленим щодо нього, а також із законодавчими обмеженнями стосовно можливості касаційного перегляду такого судового рішення.

Крім того, на підтвердження своєї позиції Разумовський О.А. посилається на рішення Європейського суду з прав людини у справі „Осман проти Сполученого Королівства“ від 28 жовтня 1998 року, не беручи до уваги його позицію, згідно з якою право на доступ до суду не є абсолютним і може підлягати обмеженням; такі обмеження мають переслідувати легітимну мету, не порушувати самої сутності цього права, а між цією метою і запровадженими заходами має існувати пропорційне співвідношення (рішення у справах „Голдер проти Сполученого Королівства“ від 21 лютого 1975 року, „Ашингдейн проти Сполученого Королівства“ від 28 травня 1985 року, „Кромбах проти Франції“ від 13 лютого 2001 року).

Таким чином, суб'єкт права на конституційну скаргу не навів обґрунтування тверджень щодо невідповідності статті 55, пункту 8 частини другої статті 129 Конституції України окремого положення першого речення частини другої статті 424 Кодексу, чим не дотримав вимог пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 цього закону – неприйнятність конституційної скарги.

2.3. Відповідно до Закону України „Про Конституційний Суд України“ у конституційній скарзі зазначаються, зокрема, відомості про документи і матеріали, на які посилається суб'єкт права на конституційну скаргу, із наданням копій цих документів і матеріалів, а також перелік документів і матеріалів, що додаються (пункти 7, 8 частини другої статті 55).

Разумовський О.А. не надав усіх документів і матеріалів, на які посилається, а також не вказав їх у переліку документів і матеріалів, що додаються до конституційної скарги. Отже, суб'єкт права на конституційну скаргу не дотримав вимог пунктів 7, 8 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 цього закону – неприйнятність конституційної скарги.

Враховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151<sup>1</sup>, 153 Конституції України, статтями 7, 32, 37, 50, 55, 56, 58, 61, 62, 77, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

**у х в а л и л а:**

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Разумовського Олексія Артуровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремого положення першого речення частини другої статті 424 Кримінального процесуального кодексу України на підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

2. Ця Ухвала є остаточною.

Судді  
Конституційного Суду України

**Мельник М.І.**

**Сас С.В.**

**Шевчук С.В.**